

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Έγγραφο Συνόδου

ΤΕΛΙΚΟ
A6-0022/2004

19.10.2004

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την Πέμπτη Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου δυνάμει της λειτουργικής διάταξης αριθ. 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων (2004/2103(INI))

Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Raül Romeva Rueda

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	12
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	19
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	22

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την Πέμπτη Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου δυνάμει της λειτουργικής διάταξης αριθ. 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων
(2004/2103(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την Πέμπτη Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου για την Επιχειρησιακή Διάταξη 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της ΕΕ όσον αφορά τις Εξαγωγές Όπλων¹,
- έχοντας υπόψη τις Οδηγίες Χρήσης του Κώδικα Συμπεριφοράς της ΕΕ όσον αφορά τις Εξαγωγές Όπλων, όπως συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας για τις Εξαγωγές Συμβατικών Όπλων στις 28 Οκτωβρίου 2003 (14283/03),
- έχοντας υπόψη την Κοινή Θέση του Συμβουλίου 2003/468/ΚΕΠΠΑ της 23ης Ιουνίου 2003 για τον έλεγχο της διαμεσολάβησης με αντικείμενο όπλα²,
- έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφαλείας που ενεκρίθη από το Συμβούλιο στις 12 Δεκεμβρίου 2003,
- έχοντας υπόψη τη Στρατηγική της ΕΕ κατά της Διάδοσης των Όπλων Μαζικής Καταστροφής που ενεκρίθη από το Συμβούλιο στις 12 Δεκεμβρίου 2003 και που μεταξύ άλλων έχει ως στόχο την ενίσχυση της πολιτικής και του ελέγχου όσον αφορά τις εξαγωγές,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 17 της Συνθήκης ΕΕ και το άρθρο 296 της Συνθήκης ΕΚ,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Σεπτεμβρίου 2003³ σχετικά με την Τέταρτη Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου σύμφωνα με τη λειτουργική διάταξη 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της ΕΕ για τις εξαγωγές Όπλων⁴,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ης Νοεμβρίου 2003 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών με τίτλο Ευρωπαϊκή Άμυνα - Θέματα Βιομηχανίας και Αγοράς - Προς μια Πολιτική Αμυντικού Εξοπλισμού της ΕΕ⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 22ας Απριλίου 2004 για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο και τη σχετική πολιτική της ΕΕ⁶,

¹ ΕΕ C 320 της 31.12.2003, σελ. 1.

² ΕΕ L 156 της 25.6.2003 σελ. 79.

³ P5_TA (2003)0418.

⁴ ΕΕ C 319 της 19.12.2002, σελ. 1.

⁵ P5_TA (2003)0522.

⁶ P5_TA (2004)0376.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 18ης Δεκεμβρίου 2003¹ σχετικά με την άρση της απαγόρευσης πώλησης όπλων στην Κίνα²,
 - έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του της 6ης Ιουλίου 2000 σχετικά με την απαγωγή παιδιών εκ μέρους του Αντιστασιακού Στρατού του Κυρίου (LRA)³ και της 3ης Ιουλίου 2003 σχετικά με την διακίνηση παιδιών και στρατιωτών-παιδιών,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου (A6-0022/2004),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ιδιαίτερα στο πλαίσιο ενός μεταψυχροπολεμικού κλίματος ασφαλείας που χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο περιφερειακής αστάθειας, καταρρεύσεις κρατών, μη κρατικές οντότητες που χρησιμοποιούν παιδιά για στρατιώτες, τρομοκρατικά δίκτυα και οργανωμένο έγκλημα, η συμμόρφωση με αυστηρούς ελέγχους στις εξαγωγές όπλων αποτελεί θέμα υψίστης σπουδαιότητας,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο έχει εντοπίσει ορισμένα από τα χαρακτηριστικά αυτά του μεταψυχροπολεμικού κλίματος ασφαλείας ως κύριες απειλές στο πλαίσιο της προαναφερθείσας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφαλείας,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το οργανωμένο έγκλημα και οι διεθνείς λαθρέμποροι όπλων έχουν επεκτείνει τις παράνομες δραστηριότητές τους στον τομέα των μικρών όπλων, η ελεύθερη και ανεξέλεγκτη διαθεσιμότητα των οποίων έχει αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στην αύξηση του αριθμού των συγκρούσεων, και διοχετεύουν όπλα ακολουθώντας διαδρομές που περνούν από το έδαφος της διευρυμένης ΕΕ, καθώς και από τις νέες γειτονικές χώρες της ΕΕ και τις χώρες της Δυτικής Βαλκανικής,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι περίπου μισό εκατομμύριο άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο ως αποτέλεσμα βιαιοτήτων που συνδέονται με ελαφρά όπλα, τόσο σε ένοπλες συγκρούσεις όσο και σχέση με εγκληματική δραστηριότητα,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε αισθητή αύξηση της χρήσης εταιρειών ιδιωτικής ασφαλείας ή παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών, κάτι που επιβάλλει τη θέσπιση νομοθεσίας για τον έλεγχο και την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των ιδιωτικών παρόχων στρατιωτικών και αστυνομικών υπηρεσιών καθώς και υπηρεσιών ασφαλείας,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ θα έπρεπε να ανταποκριθεί στις αυξημένες ευθύνες της όσον αφορά την ειρήνη και την ασφάλεια στην Ευρώπη και τον κόσμο με περαιτέρω περιορισμό των εξοπλισμών και πρωτοβουλίες αφοπλισμού,

¹ P5 _TA(2003)0599

² EE C 121, της 24.4.2001, σελ. 401.

³ EE C 74 E, της 24.3.2004, σελ. 854.

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μέγιστη διαφάνεια στον τομέα αυτό, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης εκτεταμένων ετήσιων εκθέσεων, αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για τη δημοκρατική απόδοση ευθυνών ως η καλύτερη εγγύηση για την ειρήνη και τη σταθερότητα,
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Οδηγίες Χρήσης του Κώδικα Συμπεριφοράς της ΕΕ όσον αφορά τις Εξαγωγές Όπλων συμβάλλουν σημαντικά στη διευκρίνιση των διατάξεων του Κώδικα που αφορούν την άρνηση γνωστοποίησης και τη διαβούλευση, βοηθώντας να προλαμβάνονται αποκλίνουσες ερμηνείες στα διάφορα κράτη μέλη,
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κοινή Θέση του Συμβουλίου για τον έλεγχο της διαμεσολάβησης με αντικείμενο όπλα αποτελεί ένα πρώτο βήμα στον έλεγχο της παράνομης διαμεσολάβησης, αλλά πρέπει ακόμη να διορθωθούν ορισμένες αδυναμίες προκειμένου να μην υπονομεύεται η αποτελεσματικότητα της,
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρά την επιτελεσθείσα πρόοδο, φαίνεται ότι όπλα από την ΕΕ, τα ανταλλακτικά τους, οι άδειες ΕΕ για την κατασκευή όπλων υπερποντίως, εμπειρογνωμοσύνη και εκπαίδευση, καθώς και ο εξοπλισμός για εκτέλεση θανατικής ποινής, βασανιστήρια και άλλες μορφές απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης εξακολουθούν να παρέχονται σε περιοχές του κόσμου όπου οι προδιαγραφές που προβλέπει ο Κώδικας Συμπεριφοράς αναμφίβολα καταπατώνται,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι προκειμένου να καταπολεμηθεί το λαθρεμπόριο όπλων και να προλαμβάνεται ο εξοπλισμός ανεπιθύμητων τελικών χρηστών είναι σημαντικότερο να υποβάλλονται σε αποτελεσματικότερους ελέγχους οι μεταφορές όπλων, οι τελικοί χρήστες των εξαγωγών όπλων, ο λοιπός στρατιωτικό εξοπλισμός και εξοπλισμός ασφαλείας, η παραγωγή όπλων κατόπιν αδείας και η διαμεσολάβηση με αντικείμενο τα όπλα,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ειδικά στο πλαίσιο της ανάπτυξης μιας ευρωπαϊκής βιομηχανίας όπλων και μιας κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, χρειάζεται μεγαλύτερη εναρμόνιση στον τομέα της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών όπλων,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το προαναφερθέν ψήφισμά του της 20ης Νοεμβρίου 2003 τονίζει ότι το άνοιγμα στρατιωτικών αγορών σε εσωτερικό επίπεδο θα έπρεπε να συνοδεύεται από αυστηρότερους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα κατά τις εξαγωγές,
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το μερίδιο της ΕΕ στο διεθνές εμπόριο όπλων γενικά και στις εξαγωγές μικρού και ελαφρού οπλισμού ειδικότερα αυξήθηκε με την προσχώρηση των δέκα νέων κρατών μελών την 1η Μαΐου 2004, ορισμένα από τα οποία έχουν σημαντικές δραστηριότητες παραγωγής και εξαγωγών όπλων· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα από τα κράτη μέλη εξακολουθούν να μην διαθέτουν επαρκή δυναμικότητα για να εκπληρώσουν τις υφιστάμενες υποχρεώσεις του κώδικα και κατά συνέπεια χρειάζονται βοήθεια για τις υλοποιήσουν,
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 80% περίπου των εξαγωγών όπλων της ΕΕ κατά το χρονικό διάστημα 1999-2003 κατέληξε σε χώρες εκτός Ευρώπης,

- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έγκριση του Κώδικα Συμπεριφοράς από τα δέκα νέα κράτη μέλη αύξησε των αριθμό των εξαγωγών όπλων που ο Κώδικας αυτός καλύπτει,
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στο πλαίσιο της περαιτέρω διεύρυνσης της ΕΕ, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι υποψήφιες χώρες όπως η Κροατία, Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία να εκπονούν επίσης ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την πολιτική τους στον τομέα των εξαγωγών όπλων, να βελτιώσουν τους ελέγχους στις εξαγωγές όπλων που πραγματοποιούν και να εξασφαλίσουν ότι θα τηρούνται οι σχετικές προδιαγραφές· με την πεποίθηση ότι τα κράτη μέλη όχι μόνο θα υποστηρίξουν ενεργά τη διαδικασία αυτή, αλλά και θα αποτελέσουν θετικό παράδειγμα ως προς την αυστηρή τήρηση του Κώδικα Συμπεριφοράς και την εκπόνηση εκτεταμένων ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητές τους στον τομέα της εξαγωγής όπλων,
- ΙΗ. πεπεισμένο ότι η περαιτέρω εναρμόνιση της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των εξαγωγών όπλων θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη της ΕΠΑΑ και στην ενίσχυση μιας ενισχυμένης εξωτερικής πολιτικής των κρατών μελών,
- ΙΘ. πεπεισμένο ότι η πολιτική ελέγχου των εξαγωγών όπλων της ΕΕ πρέπει να είναι τέτοια ώστε να εξασφαλίζεται η συνέπεια στην εξωτερική πολιτική της Κοινότητας περιλαμβανομένων των στόχων της στους τομείς της πρόληψης των κρίσεων, της καταπολέμησης της φτώχειας, της ενίσχυσης της δημοκρατίας και της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- Κ. πεπεισμένο ότι μόνο ένα διεθνές καθεστώς για το εμπόριο όπλων που θα εστιάζεται σε μια διεθνή Συνθήκη για το εμπόριο όπλων με βάση τις υφιστάμενες ευθύνες των κρατών στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου θα είναι πράγματι αποτελεσματικό σε παγκόσμιο πλαίσιο,
1. θεωρεί ότι για την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας και για την πρόληψη των συρράξεων καθώς και την περιφερειακή σταθερότητα και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι αποφασιστικής σημασίας μια σαφής και αποτελεσματική κοινή πολιτική ελέγχου των εξαγωγών όπλων·
 2. χαιρετίζει ως εκ τούτου την πρόοδο στην οποία αναφέρεται η Πέμπτη Ετήσια Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της σύνοψης των συμπεφωνημένων πρακτικών των κρατών μελών που δημοσιεύθηκαν στο Παράρτημα Ι και στον πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ ο οποίος περιέχει στοιχεία σχετικά με τον αριθμό και την αξία των αδειών εξαγωγής που εκδόθηκαν και την αξία των εξαγωγών όπλων·
 3. χαιρετίζει ιδιαίτερα τη βελτίωση της ενημέρωσης εκ μέρους τόσο των παλαιών όσο και των νέων κρατών μελών όσον αφορά τις αντίστοιχες εξαγωγές τους, εκφράζει όμως την ανησυχία του για την αξιοπιστία των στοιχείων που παρεσχέθησαν κάποιες φορές·
 4. θεωρεί ότι η έγκαιρη παροχή ολοκληρωμένων και συμβατών στοιχείων από τα κράτη μέλη, είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξασφάλιση της διαφάνειας ως προς τα στοιχεία αυτά·

5. χαιρετίζει το γεγονός ότι συνεχίζεται η διαδικασία της εναρμόνισης των διαδικασιών αναφοράς και ότι έχουν ληφθεί περαιτέρω βήματα προς την επίτευξη πλήρως συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
6. εκφράζει ως εκ τούτου την επιθυμία, παρά την επιτελεσθείσα πρόοδο ως προς την εναρμόνιση των στοιχείων, να παρέχει κάθε κράτος μέλος στοιχεία σχετικά με τον τύπο και την ποσότητα των όπλων που πωλούνται και τη συνολική αξία των εξαγωγών, καθώς και τον αριθμό των αδειών που δεν χορηγούνται εκθέτοντας τους λόγους της απόρριψης και πιο συγκεκριμένα πληροφορίες για τη χώρα προορισμού και πιστοποίηση του τελικού χρήστη προκειμένου, βάσει των πληρέστερων αυτών και πλέον εναρμονισμένων στοιχείων, να βελτιωθεί η διαφάνεια·
7. χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη δημιουργία της κεντρικής βάσης δεδομένων για τις αρνήσεις γνωστοποίησης, στη Γραμματεία του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, και υπογραμμίζει τη χρησιμότητά της, δεδομένου ότι θα προσφέρει εμμέσως σε όλα τα κράτη μέλη μια πηγή πληροφοριών που θα τους επιτρέπει να διερευνούν συγκεκριμένες αρνήσεις· ζητεί να επεκταθεί, σε εύθετο χρόνο, η ανωτέρω τράπεζα δεδομένων, ώστε να περιληφθούν οι πληροφορίες για τις διαβουλεύσεις που διεξάγονται βάσει του Κώδικα Συμπεριφοράς και οι πληροφορίες για τους τελικούς εκείνους χρήστες που είναι γνωστοί ή ύποπτοι για επανεξαγωγή, εκτροπή ή κακή χρήση όπλων ή άλλων ελεγχόμενων προϊόντων·
8. εκφράζει επιπλέον την επιθυμία να περιλαμβάνονται οι πληροφορίες για τις εθνικές εξαγωγές όπλων στις εθνικές εκθέσεις περί ανεπισήμων απορρίψεων εξαγωγών πριν από την υποβολή επίσημης αίτησης χορήγησης αδείας·
9. υπογραμμίζει τη χρησιμότητα αυτής της κεντρικής βάσης δεδομένων για τις αρνήσεις γνωστοποίησης, δεδομένου ότι θα προσφέρει εμμέσως σε όλα τα κράτη μέλη μια πηγή πληροφοριών που θα τους επιτρέπει να διερευνούν συγκεκριμένες αρνήσεις·
10. χαιρετίζει τη νέα ενημερωμένη έκδοση του Κοινού Στρατιωτικού Καταλόγου της ΕΕ και τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα, καλεί τα κράτη μέλη να κάνουν λεπτομερέστερες και διαφανέστερες τις αναφορές τους περί εξαγωγών "διπλής χρήσης" διότι αυτές χρησιμοποιήθηκαν συχνά για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
11. θεωρεί ότι η διατύπωση του Κώδικα Συμπεριφοράς οδηγεί σε αποκλίνουσες ερμηνείες εκ μέρους των διαφόρων κρατών μελών και θεωρεί ως εκ τούτου ευπρόσδεκτες τις οδηγίες χρήσης που προσδιορίζουν και αποσαφηνίζουν τις λειτουργικές διατάξεις του Κώδικα· καλεί τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τα εξαγωγικά κριτήρια, βελτιώνοντας τη σαφήνεια και την πληρότητά τους και να εξασφαλίσουν ότι αντανακλούν πλήρως τις υφιστάμενες ευθύνες των κρατών μελών βάσει του διεθνούς δικαίου·
12. χαιρετίζει το γεγονός ότι άρχισε μια αξιολόγηση του τρόπου εφαρμογής του κριτηρίου 8 (συμβατότητα των εξαγωγών όπλων με την τεχνική και οικονομική ικανότητα της χώρας υποδοχής), κάτι που αποτελεί σημαντική συμβολή στην πρόληψη των κρίσεων και τη βιώσιμη ανάπτυξη στις λιγότερο ανεπτυγμένες από κοινωνική άποψη χώρες, ενώ παράλληλα προτρέπει τα κράτη μέλη να επαναλάβουν το εγχείρημα όσον αφορά την εφαρμογή των επτά πρώτων κριτηρίων·

13. θεωρεί ότι ενιαίοι κανόνες της ΕΕ όσον αφορά τον έλεγχο των δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης με αντικείμενο τα όπλα είναι ουσιαστικής σημασίας και παρά την κοινή θέση της ΕΕ για τη μεσιτεία όπλων του 2003, η οποία χαιρετίστηκε, εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη επιχειρησιακών διατάξεων που θα επέτρεπαν στα κράτη μέλη να ελέγχουν συγκεκριμένα τις δραστηριότητες μεσιτείας όπλων, μεταφοράς όπλων και χρηματοδότηση όπλων από υπηκόους και από κατοίκους της ΕΕ όταν οι δραστηριότητες αυτές, και οι συναφείς παραδόσεις όπλων, λαμβάνουν χώρα μέσω «τρίτων χωρών».
14. χαιρετίζει ιδιαίτερα τις προσπάθειες της Αυστρίας, Βελγίου, Φινλανδίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ολλανδίας, Σουηδίας και ΗΒ όσον αφορά τον έλεγχο της διαμεσολάβησης με αντικείμενο τα όπλα, και ζητεί από τα κράτη μέλη να επισπεύσουν τις εθνικές διαδικασίες για την εφαρμογή των ελέγχων διαμεσολάβησης που προβλέπονται στην Κοινή Θέση του Συμβουλίου περί ελέγχου της διαμεσολάβησης με αντικείμενο τα όπλα.
15. επαναλαμβάνει την άποψή του ότι θα έπρεπε να θεσπισθεί ένα δεσμευτικό μητρώο και σύστημα χορήγησης αδειών σχετικά με τη διαμεσολάβηση στις συναλλαγές με αντικείμενο τα όπλα, που θα έπρεπε επίσης να εφαρμόζεται και στους πολίτες και εταιρείες της ΕΕ εκτός της επικράτειας της τελευταίας, όπως ακριβώς συμβαίνει στο πλαίσιο της νομοθεσίας των ΗΠΑ.
16. καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν τις υπηρεσίες μεταφοράς όπλων και χρηματοδότησης εξοπλισμών στις νομοθεσίες τους περί διαμεσολάβησης με αντικείμενο τα όπλα.
17. καλεί τα κράτη μέλη να απαγορεύσουν τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για θανατικές εκτελέσεις, βασανιστήρια και άλλες μορφές ωμής, απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης· να χαρακτηρίσει δε αξιόποινες τις παραβάσεις, οποτεδήποτε αυτές διαπράττονται, από υπηκόους της ΕΕ και διαμεσολαβητές ή εταιρίες που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ καθώς και τους αποκλεισμούς όπλων που επιβάλλουν τα ΗΕ, η ΕΕ ή ο ΟΑΣΕ όπως και τους εθνικούς αποκλεισμούς όπλων από το εκάστοτε κράτος μέλος της ΕΕ.
18. χαιρετίζει το γεγονός ότι η «ένδειξη τελικής χρήσης των προϊόντων» προβλέπεται να περιλαμβάνεται λεπτομερώς σε ένα πιστοποιητικό τελικού χρήστη· ζητεί ταυτόχρονα να συμπεριληφθεί ρήτρα μη κατάχρησης, στην οποία να δηλώνεται ότι το υλικό δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για απαγορευμένες χρήσεις· επαναλαμβάνει ωστόσο το αίτημα του να καθιερωθεί ένα σύστημα επαλήθευσης της μεταφοράς και ελέγχου μετά την εξαγωγή, το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει συστηματικούς υλικούς ελέγχους στα σημεία μεταφοράς και αποθήκευσης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, με δυνατότητα επιβολής κυρώσεων.
19. ζητεί ως εκ τούτου και πάλι από τα κράτη μέλη να εξετάσουν τη δυνατότητα δημιουργίας ενός κοινού συστήματος ελέγχου σε επίπεδο ΕΕ και συνιστά να εξετασθεί το ενδεχόμενο καθορισμού ενός ευρωπαϊκού προτύπου ελέγχου των εξαγωγών όπλων.
20. ζητεί από το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να τηρήσουν το εμπάργκο της ΕΕ στο εμπόριο όπλων με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και να μην εξασθενίσουν τους υφιστάμενους εθνικούς προσδιορισμούς σε παρόμοιες πωλήσεις όπλων.

21. καλεί τις υποψήφιες χώρες - Κροατία, Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία - να καταστήσουν αυστηρότερες τις εθνικές τους νομοθεσίες και προπάντων τις πρακτικές τους στον τομέα των εξαγωγών όπλων βάσει του Κώδικα και να υποβάλουν αναφορά σχετικά με τις πρακτικές αυτές σύμφωνα με τα Παραρτήματα I και II της Πέμπτης Ετήσιας Έκθεσης, καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί στενά την πρόοδο κατά τη διαδικασία ενταξιακών διαπραγματεύσεων και καλεί τα σημερινά κράτη μέλη στο σύνολό τους να εκπονήσουν και να δημοσιεύσουν εθνικές ετήσιες εκθέσεις για το ημερολογιακό έτος 2004 και όλα τα επόμενα έτη·
22. θεωρεί ότι από τους νέους γείτονες της διευρυμένης ΕΕ και τις χώρες με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει ή προτίθεται να συνάψει συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης θα έπρεπε επίσης να ζητηθεί η συμμόρφωση με τον Κώδικα Συμπεριφοράς· ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο Καλίνινγκραντ, το οποίο στο παρελθόν έχει χρησιμεύσει ως σημείο διαμετακόμισης για αποστολές στρατιωτικού υλικού και όπλων από άλλα τμήματα της Ρωσίας προς παράνομους τελικούς χρήστες· καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να δώσουν προτεραιότητα κατά τη συνεργασία τους με την Ρωσική Ομοσπονδία σε μέτρα για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, συμπεριλαμβανομένης της τακτικής ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις εξαγωγές, τους ελέγχους διαμετακόμισης και τις άδειες χρήσης·
23. καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν συντονισμένα επαρκή βοήθεια σε όλα τα κράτη που δεν διαθέτουν τα αναγκαία μέσα για την ορθή εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς·
24. χαιρετίζει σχετικά το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις της Πολωνίας και της Σουηδίας διοργάνωσαν 5 άτυπες συναντήσεις COARM μεταξύ παλαιών και νέων κρατών μελών με θέμα τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων· συνιστά το σύστημα αυτό των συναντήσεων COARM να διατηρηθεί και να γίνει περισσότερο αντιπροσωπευτικό και τακτικό και χαιρετίζει τις προσπάθειες της ολλανδικής κυβέρνησης να εισαγάγει υποψήφιες χώρες και άλλα ενδιαφερόμενα κράτη στην πρακτική εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς·
25. επαναλαμβάνει την έκκλησή του για νομικώς δεσμευτικές διατάξεις και την πλήρη εναρμόνιση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών όπλων των κρατών μελών ως βραχυπρόθεσμο στόχο, και ζητεί επείγοντως από τα κράτη μέλη να επιτελέσουν πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή, με τη θέσπιση κώδικα κυρώσεων για τις επιχειρήσεις που εδρεύουν στην ΕΕ και οι οποίες παραβιάζουν εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ, της ΕΕ, του ΟΑΣΕ ή οποιουδήποτε κράτους μελών·
26. συνιστά, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, τα ακόλουθα:
- (α) πλήρεις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά μεταφορές σε περιοχές όπου θα μπορούσε να σημειωθεί κρίση μαζί με την ανάπτυξη ενός κοινοτικού καταλόγου με κρίσιμους δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης για να δηλώνεται ότι υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες για ένα συγκεκριμένο τελικό χρήστη που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την χορήγηση άδειας για εξαγωγές όπλων·
- (β) πλήρη πολυμερή προσέγγιση στη διαδικασία διαβούλευσης σε σχέση με τη χορήγηση ή μη αδειών με δέσμευση, σε πρώτη φάση, των κρατών μελών να κοινοποιούν στα υπόλοιπα κράτη μέλη την ουσία και το αποτέλεσμα της οποιασδήποτε διαβούλευσης στην οποία έλαβαν μέρος, ιδίως σε περίπτωση ανταγωνισμού ως προς τις εξαγωγές·

- (γ) ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο όλων των αρχών, κριτηρίων, και λειτουργικών διατάξεων του Κώδικα Συμπεριφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι τούτο δεν θα θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να ακολουθούν περιοριστικότερες εθνικές πολιτικές·
- (δ) όλα τα μελλοντικά εμπάργκο της ΕΕ να αναφέρονται σε αυτές τις κατηγορίες εξοπλισμού του κοινού στρατιωτικού καταλόγου ή των παραρτημάτων του κανονισμού διπλής χρήσης για τις οποίες πρόκειται να εφαρμοσθεί εμπάργκο·
27. ζητεί, με προοπτική την καθιέρωση μιας κοινής ευρωπαϊκής αγοράς εξοπλισμών, να καταργηθεί σταδιακά ο έλεγχος της διακίνησης των όπλων εντός της ΕΕ, στο πλαίσιο μιας κοινής πολιτικής της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων, μέσω, για παράδειγμα, της θέσπισης ενός κανόνα περί μη μειοδοτικού συναγωνισμού, βάσει του κώδικα συμπεριφοράς της ΕΕ·
28. υποστηρίζει σθεναρά την πρόταση για έναν κανονισμό του Συμβουλίου περί εμπορίου στο πλαίσιο του οποίου θα επιβάλλεται απαγόρευση εξαγωγής κάθε εξοπλισμού για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή κάθε άλλη εξευτελιστική ή απάνθρωπη μεταχείριση και θα προβλέπονται αυστηροί έλεγχοι στον εξοπλισμό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταπίεση·
29. ζητεί, όσον αφορά τους ελέγχους των εξαγωγών σε τρίτες χώρες, να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε προϊόντα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για στρατιωτικούς όσο και για ειρηνικούς σκοπούς, όπως η τεχνολογία παρακολούθησης, καθώς και σε ανταλλακτικά και προϊόντα κατάλληλα για χρήση στον ηλεκτρονικό πόλεμο ή για μη θανατηφόρες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
30. συμμερίζεται τις ανησυχίες της COARM σχετικά με το επιθυμητό του να επιτρέπεται η εξαγωγή ρυθμιζόμενων αγαθών για ανθρωπιστικούς σκοπούς και σε περιπτώσεις όπου διαφορετικά δεν θα εχορηγείτο άδεια εξαγωγής· δέχεται ότι σε περιοχές που μαστίζονται από σύγκρουση ορισμένοι τύποι ρυθμιζόμενων αγαθών μπορούν να συνεισφέρουν στην ασφάλεια και στην ευημερία του άμαχου πληθυσμού, αλλά τονίζει ότι πρέπει να διερευνώνται αυστηρότερα κατά περίπτωση και να παρέχονται στα κράτη μέλη επαρκείς εγγυήσεις προς αποφυγή καταχρήσεων της άδειας·
31. ζητεί από τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν ότι ο Κώδικας θα εφαρμόζεται επίσης και στην περίπτωση αδείας για προϊόντα που στόχο έχουν να ενσωματωθούν από τη χώρα εισαγωγής σε υποσυστήματα ή πλήρη οπλικά συστήματα που θα εξαχθούν στη συνέχεια σε μια τρίτη χώρα·
32. καλεί τα κράτη μέλη να εγκρίνουν νομοθεσία που θα απαιτεί να υπόκειται σε αδειοδότηση η παραγωγή ευρωπαϊκών εγκεκριμένων όπλων (ή τμημάτων τους) σε τρίτες χώρες·
33. ζητεί από τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν ότι ο Κώδικας Συμπεριφοράς θα εφαρμόζεται επίσης σε όλες τις μορφές μεταφοράς «από κυβέρνηση σε κυβέρνηση», ιδίως στη μεταφορά οπλικού πλεονάσματος· επαναλαμβάνει ότι η εξαγωγή ή η μεταφορά οπλικού πλεονάσματος σε χώρες όπου αυτό θα χρησιμοποιηθεί για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου ή άλλες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου αποτελεί παράβαση του Κώδικα·

34. ζητεί από τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν ότι ο Κώδικας Συμπεριφοράς θα εφαρμόζεται επίσης στη μεταφορά στρατιωτικού και αστυνομικού προσωπικού και του προσωπικού ασφαλείας, στην εμπειρογνωμοσύνη και την εκπαίδευση, καθώς και στις ιδιωτικές στρατιωτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ασφαλείας·
35. καλεί τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν για την έκδοση ενός καταλόγου των χωρών που εμπλέκονται σε ένοπλες διενέξεις και προς τις οποίες θα πρέπει να απαγορεύονται κατ' αρχήν οι εξαγωγές όπλων, βάσει των εκθέσεων και συστάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ σχετικά με μηχανισμούς ελέγχου των εμπόρων όπλων·
36. τονίζει τη σημασία της έρευνας σε ό,τι αφορά την εφαρμογή νόμιμης επιτήρησης και ελέγχου στην ηλεκτρονική μεταφορά γνώσεων, λογισμικού και τεχνολογίας που σχετίζονται με προϊόντα υπαγόμενα στον κοινοτικό πίνακα προϊόντων για τα οποία απαιτείται άδεια εξαγωγής·
37. καλεί τις χώρες εκτός ΕΕ που εξάγουν όπλα να υποστηρίξουν και αυτές τις αρχές και τα κριτήρια του Κώδικα Συμπεριφοράς, έτσι ώστε μέσω του κώδικα να υπάρξει μια θετική συνεισφορά στο παγκόσμιο έλεγχο των εξαγωγών όπλων, τη πρόληψη των συγκρούσεων και την προώθηση της ειρήνης στον κόσμο·
38. θεωρεί ότι ο αποτελεσματικός έλεγχος των εξοπλισμών σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί μόνο στο πλαίσιο ενός διεθνούς καθεστώτος ελέγχου του εμπορίου όπλων και καλεί ως εκ τούτου τα κράτη μέλη να προωθήσουν αυστηρούς διεθνείς κανόνες σχετικά με τις εξαγωγές όπλων εν όψει της Αναθεωρητικής Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τα μικρά όπλα που θα πραγματοποιηθεί το 2006 και να εργασθούν προς την κατεύθυνση μιας νομικώς δεσμευτικής διεθνούς Συνθήκης για το εμπόριο όπλων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη μετατροπή και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων που παράγουν στρατιωτικά αγαθά·
39. καλεί το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να παρακολουθούν αυστηρά τη συμμόρφωση με τα πιστοποιητικά τελικού χρήστη, και να ιδίως με τις γνωστοποιήσεις ειδικά με τη χώρα τελικού προορισμού, την απαγόρευση επανεξεξαγωγής και τη δήλωση ότι τα αγαθά δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς εκτός από αυτόν που δηλώνεται·
40. ζητεί να θεσπιστεί σε όλη την ΕΕ ειδικός φόρος επί του εμπορίου όπλων, η δε ΕΕ να εφαρμόσει μια ενεργό διπλωματία για να επιβληθεί ο φόρος αυτός διεθνώς, όπως έχουν προτείνει τόσο η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ όσο και οι Πρόεδροι της Βραζιλίας, της Χιλής και της Γαλλίας και ο Πρωθυπουργός της Ισπανίας· το προϊόν του φόρου αυτού θα καταβάλλεται σε ταμεία υπέρ των θυμάτων των ενόπλων διενέξεων ειδικά αλλά και γενικότερα υπέρ της μείωσης της φτώχειας·
41. καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να προβούν σε μια εκτεταμένη επανεξέταση του Κώδικα Συμπεριφοράς λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα αιτήματα και συστάσεις και κατόπιν διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη όπως τα κοινοβούλια και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις
42. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών και των τρίτων χωρών που συμφώνησαν να συμμορφωθούν με τις αρχές του Κώδικα Συμπεριφοράς.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. Εισαγωγή

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς για τις Εξαγωγές Όπλων που εγκρίθηκε στις 8 Ιουνίου 1998 καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για την έκδοση αδειών εξαγωγής συμβατικού οπλισμού από τα κράτη μέλη. Περιλαμβάνει οκτώ κριτήρια καθορισμού και 12 επιχειρησιακές διατάξεις. Έως σήμερα, αποτελεί το πληρέστερο διεθνές καθεστώς ελέγχου εξαγωγών όπλων.

Το Συμβούλιο, και ιδιαίτερα η ομάδα εργασίας του COARM, μαζί με τα κράτη μέλη προσπαθούν διαρκώς να βρουν τρόπους για την ενίσχυση της διαφάνειας, του διαλόγου και της σύγκλησης στον τομέα του ελέγχου των εξαγωγών συμβατικών όπλων. Τα κύρια επιτεύγματα που αναφέρονται στην Πέμπτη Ετήσια Έκθεση και τη σύνοψη συνίστανται στις Οδηγίες Χρήσης του Κώδικα Συμπεριφοράς, στη δημιουργία κεντρικής βάσης δεδομένων για αρνήσεις γνωστοποίησης, στην κοινή θέση για τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο τα όπλα, σε αναθεωρημένο κατάλογο στρατιωτικού εξοπλισμού και στην πρόθεση να δρομολογηθεί η αναθεώρηση του Κώδικα το 2004.

Όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χαιρετίζει τις βελτιώσεις του Κώδικα. Εκφράζει, ωστόσο, ανησυχία για τη διαρκώς ελλειπή εφαρμογή των συστάσεών του. Ειδικότερα, το αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να αποκτήσει ο Κώδικας νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα παραμένει σε ισχύ. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση για τα δικαιώματα του ανθρώπου, της 22ας Απριλίου 2004 υπογραμμίζει ότι «οι πολιτικές της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα υπονομεύτηκαν από (...) τη συστηματική πρακτική ορισμένων κρατών μελών να μην τηρούν, ούτε περιοριστικά, ούτε διαρκώς, τον κώδικα συμπεριφοράς της ΕΕ ως προς τις εξαγωγές όπλων»¹.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφαλείας του Δεκεμβρίου 2003 εντοπίζει την περιφερειακή αστάθεια, την κατάρρευση κρατών, το οργανωμένο έγκλημα και τη διεθνή τρομοκρατία ως κύριες απειλές για την ΕΕ. Μολονότι τούτο δεν αναφέρεται ρητώς το έγγραφο στρατηγικής, οι ανεξέλεγκτες εξαγωγές όπλων σε αποδέκτες εκτός ΕΕ μπορεί να αυξήσουν σημαντικά τις απειλές αυτές. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το 80% των εξαγωγών όπλων της ΕΕ κατευθύνεται σε μη ευρωπαϊκά κράτη². Επιπλέον, με τη διεύρυνση έχει αυξηθεί το μερίδιο της ΕΕ στο διεθνές εμπόριο όπλων γενικά, και στην παραγωγή μικρών και ελαφρών όπλων ειδικότερα. Είναι επομένως πολύ σημαντικό να υπάρχει σαφής κοινή πολιτική εξαγωγής όπλων.

Η εναρμόνιση της πολιτικής της ΕΕ για τις εξαγωγές όπλων έναντι των τρίτων χωρών θα ενισχύσει επίσης το πλαίσιο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), μέσα στο οποίο ασκείται. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό λαμβανομένης υπόψη της διεύρυνσης της 1ης Μαΐου 2004, όταν δέκα νέα κράτη μέλη προσχώρησαν στην ΕΕ.

¹ P5_TA (2004)0376, παρ. 30.

² SIPRI Yearbook 2004, σελ. 458.

II. Αποτίμηση του πέμπτου έτους εφαρμογής του Κώδικα

1) Εναρμόνιση εθνικών εκθέσεων

Οι εκθέσεις των κρατών μελών συνιστούν τη βάση της ετήσιας έκθεσης. Ωστόσο, δεν έχει σημειωθεί ιδιαίτερη πρόοδος στην εναρμόνιση των εκθέσεων αυτών από τη δημοσίευση της τέταρτης ετήσιας έκθεσης. Μολονότι όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει για κάθε αποδέκτρια χώρα να παρέχουν στοιχεία σχετικά με τον αριθμό αδειών που εκδίδουν, την αξία των αδειών σε ευρώ (αν είναι γνωστή), την αξία των εξαγωγών όπλων σε ευρώ (αν είναι γνωστή), τον αριθμό των αρνήσεων χορήγησης αδείας και τα αριθμητικά κριτήρια στα οποία βασίζονται οι αρνήσεις, το SIPRI Yearbook 2004 υπογραμμίζει ότι ορισμένες κυβερνήσεις εξακολουθούν να επιδεικνύουν απροθυμία ή αδυναμία όσον αφορά την υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων. Στον πίνακα Α του παραρτήματος φαίνεται ότι Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα και Ιρλανδία δεν παρέχουν στοιχεία σχετικά με την αξία των εξαγωγών όπλων, ενώ Ολλανδία και Πορτογαλία δεν παρέχουν στοιχεία σχετικά με την αξία των εκδιδόμενων αδειών. Τούτο αποτελεί σαφώς εμπόδιο για τον πλήρη, διαφανή και κοινοβουλευτικό έλεγχο των εξαγωγών όπλων. Ένα άλλο πρόβλημα συνίσταται στην ασυμβατότητα μεταξύ των δεδομένων που παρέχουν τα κράτη μέλη. Για παράδειγμα, η Αυστρία παρέχει στοιχεία μόνο για το «πολεμικό υλικό» και όχι για το «μη πολεμικό υλικό»¹. Η κατανομή των αρνήσεων ανά γεωγραφική περιοχή στις εθνικές εκθέσεις της Ιταλίας, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου συνιστά θετική εξέλιξη. Το SIPRI Yearbook, ωστόσο, επισημαίνει σωστά ότι η αξία των παρεχόμενων στοιχείων είναι προβληματική, δεδομένου ότι σε μερικές περιπτώσεις το σύνολο των αρνήσεων ανά περιοχή δεν ταυτίζεται με το συνολικό αριθμό αρνήσεων². Μετά το ενδοκοινοτικό εμπόριο, μεγαλύτερος αριθμός αδειών εξαγωγών παρατηρείται στα Βαλκάνια, τη Ρωσία, την Ουκρανία, και την περιοχή του Καυκάσου. Ο συνολικός αριθμός διαβουλεύσεων που ζητήθηκαν, 68, και που ελήφθησαν, 48, φαίνεται χαμηλός σε σχέση με τις 411 αρνήσεις και τις πάνω από 36.000 άδειες που χορηγήθηκαν. Επιπλέον, ο αριθμός των αρνήσεων μειώθηκε κατά 54, ενώ ο αριθμός των αδειών που εκδόθηκαν αυξήθηκε κατά περισσότερο από 11.000.

2) Πιστοποιητικά τελικής χρήσης

Η μόνη αξιόλογη εξέλιξη ήταν η συμπερίληψη της τελικής χρήσης των εμπορευμάτων στα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό τελικής χρήσης. Ωστόσο, οι πιο φιλόδοξες συστάσεις που περιλαμβάνονταν στην προηγούμενη ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν υλοποιήθηκαν. Αλλά η καθιέρωση της επαλήθευσης παράδοσης και η εκ των υστέρων εποπτεία για όλες τις εξαγωγές που υπάγονται στον Κώδικα Συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας για επιβολή κυρώσεων παραμένει σημαντική για τον αποτελεσματικό έλεγχο της τελικής χρήσης των όπλων ή άλλου στρατιωτικού εξοπλισμού και εξοπλισμού ασφαλείας, και της παραγωγής βάσει αδείας, στο εξωτερικό. Δεδομένου ότι ένα τέτοιο σύστημα εποπτείας μπορεί να υπερβαίνει τις δυνατότητες των μικρών κρατών και ορισμένων από τα νέα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη θα πρέπει και πάλι να εξετάσουν σοβαρά τη δυνατότητα καθιέρωσης κοινού συστήματος

¹ SIPRI Yearbook 2004, σελ. 471-472.

² SIPRI Yearbook 2004, σελ. 471.

εποπτείας της ΕΕ. Μια ευρωπαϊκή υπηρεσία ελέγχου των εξαγωγών όπλων θα μπορούσε να αποτελέσει κατάλληλο ομόλογο της σχεδιαζόμενης υπηρεσίας εξοπλισμών στον τομέα της παραγωγής και των προμηθειών.

3) Διαμεσολάβηση με αντικείμενο όπλα

Η κοινή θέση για τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο όπλα, που ενέκρινε το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2003, αποτελεί εξαιρετικό επίτευγμα. Περιλαμβάνει ορισμό των δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης, θεσπίζει υποχρέωση απόκτησης αδείας ή γραπτής εξουσιοδότησης εκ μέρους των αρμόδιων αρχών για δραστηριότητες διαμεσολάβησης, ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο όπλα και τη θέσπιση κατάλληλων κυρώσεων. Για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της κοινής θέσης, η εξουσιοδότηση για διαμεσολάβηση με αντικείμενο όπλα και η καταχώρηση των διαμεσολαβητών όπλων πρέπει να καταστούν υποχρεωτικά. Επιπλέον, οι διατάξεις της κοινής θέσης θα πρέπει, κατά τα πρότυπα της νομοθεσίας των ΗΠΑ, να έχουν εφαρμογή στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ που δρουν εκτός του εδάφους της Ένωσης. Από την άποψη αυτή, οι προσπάθειες της Αυστρίας, του Βελγίου, της Φινλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ολλανδίας και της Σουηδίας μπορούν να χρησιμεύσουν ως παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν περιλάβει τη μεταφορά όπλων και τις υπηρεσίες χρηματοδότησης εξοπλισμών στη νομοθεσία τους για τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο όπλα, γεγονός που έχει εμποδίσει σε πολλές περιπτώσεις την απαγόρευση της παράδοσης εξαγωγών όπλων στους παραλήπτες λόγω κατάφωρης παραβίασης των προτύπων που ορίζει ο Κώδικας Συμπεριφοράς. Ακόμη ανησυχητικότερο είναι το γεγονός ότι η κοινή θέση δεν απαγορεύει ρητώς τη διαμεσολάβηση με αντικείμενο εξοπλισμό για την εκτέλεση θανατικής ποινής, βασανιστηρίων και άλλης βάνανσης, απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης.

4) Το σύστημα κυκλοφορίας των αρνήσεων

Το εγχειρίδιο χρήστη του Κώδικα Συμπεριφοράς βελτίωσε σημαντικά το σύστημα κοινοποίησης των αρνήσεων και διαβουλεύσεων, δεδομένου ότι ερμηνεύει και αποσαφηνίζει τις επιχειρησιακές διατάξεις του Κώδικα Συμπεριφοράς. Είναι, συνεπώς, λιγότερο πιθανό να υπάρξουν αποκλίνουσες ερμηνείες των διατάξεων από τα κράτη μέλη, και τα «παράθυρα» έχουν κλείσει. Τα τέσσερα μείζονα μέρη του Κώδικα είναι, ο ορισμός της άρνησης, οι αναγκαίες πληροφορίες για την κοινοποίηση άρνησης, η ανάκληση κοινοποιήσεων άρνησης και οι διαβουλεύσεις. Επιπλέον, αποφασίστηκε η σύσταση κεντρικής βάσης δεδομένων για αρνήσεις στη Γραμματεία του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες. Η βάση αυτή συνιστά πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τα κράτη μέλη και αποτελεί ένα πρώτο βήμα στην κατεύθυνση περισσότερο συντονισμένων πολιτικών της ΕΕ για τις εξαγωγές όπλων. Το επόμενο βήμα πρέπει να είναι η αυτόματη κυκλοφορία της ουσίας και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων σε όλα τα κράτη μέλη.

5) Διάλογος με υποψήφιες προς ένταξη και τρίτες χώρες

Παρά το γεγονός ότι δέκα νέα κράτη μέλη προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004 και εντάχθηκαν έτσι πλήρως στο σύστημα του Κώδικα Συμπεριφοράς, ο διάλογος μεταξύ της ΕΕ και των υπόλοιπων υποψήφιων χωρών -Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία- πρέπει να συνεχιστεί. Τούτο θα μπορούσε να γίνει, για παράδειγμα, με τη μορφή άτυπων συνεδριάσεων της COARM μεταξύ των παλαιών και των νέων κρατών μελών, όπως άρχισαν ήδη να κάνουν

οι κυβερνήσεις της Πολωνίας και της Σουηδίας. Οι κοινοποιήσεις αρνήσεων θα πρέπει να διαβιβάζονται στις χώρες αυτές, η δε ΕΕ θα πρέπει να ανταλλάσσει εθνικές μαζί τους εκθέσεις για εξαγωγές όπλων. Οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει, από την πλευρά τους, να θεσπίσουν εθνική νομοθεσία για την πλήρη μεταφορά του Κώδικα. Επιπλέον, πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την προώθηση του Κώδικα Συμπεριφοράς σε συνδεδεμένες και νέες γειτονικές χώρες, όπως η Ουκρανία, ή η Σερβία και το Μαυροβούνιο. Δυστυχώς, η Πέμπτη Ετήσια Έκθεση δεν αναφέρει συγκεκριμένη βελτίωση στο συγκεκριμένο τομέα. Όπως και κατά το παρελθόν, χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αποτελούν σημαντικές βάσεις και διαμετακομιστική οδό για το εμπόριο όπλων, διαθέτουν δε σημαντική παραγωγική ικανότητα για ελαφρά αλλά και βαρέα όπλα, και πρέπει να παρασχεθεί επαρκής βοήθεια στις χώρες εκείνες, εντός και εκτός της ΕΕ, που δεν διαθέτουν τα μέσα για την πλήρη εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς για να υιοθετήσουν τις πρακτικές και τα πρότυπα που είναι καθιερωμένα στα παλαιά κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη μπορούν να μιμηθούν, για παράδειγμα, το παράδειγμα της κυβέρνησης της Ολλανδίας, που έδειξε στις υποψήφιες και άλλες ενδιαφερόμενες χώρες τον τρόπο εφαρμογής του Κώδικα Συμπεριφοράς.

6) Κοινός κατάλογος στρατιωτικού εξοπλισμού της ΕΕ

Η πρώτη αναθεώρηση του κοινού καταλόγου στρατιωτικού εξοπλισμού της ΕΕ από τον Ιούνιο του 2000 και η δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα συνιστά σημαντική συμβολή στην εναρμόνιση και την ενίσχυση του Κώδικα Συμπεριφοράς. Θα βασίζεται στο σύστημα αρίθμησης του Καταλόγου Πολεμικού Υλικού του Διακανονισμού του Wassenaar. Δυστυχώς, δεν περιλαμβάνονται στον Κατάλογο ορισμένα είδη διπλής χρήσης, που μπορούν κάλλιστα να χρησιμοποιηθούν και για παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ούτε ορισμένα τμήματα οπλικών συστημάτων.

7) Εφαρμογή του κριτηρίου 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς

Το κριτήριο 8 είναι το λεγόμενο κριτήριο αειφορικής ανάπτυξης και προσδιορίζει τη συμβατότητα των εξαγωγών όπλων με τις τεχνικές και οικονομικές δυνατότητες της αποδέκτριας χώρας. Δεδομένου ότι το κριτήριο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την πρόληψη κρίσεων και την αειφορική ανάπτυξη σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, η έρευνα που ξεκίνησε για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή του είναι ευπρόσδεκτη. Στόχος πρέπει να είναι η πρόληψη υπερβολικά υψηλού επιπέδου εισαγωγών όπλων που θα έθετε σε κίνδυνο την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.

8) Άξονες προτεραιότητας για το εγγύς μέλλον

Η Πέμπτη Ετήσια Έκθεση εντοπίζει συνολικά εννέα κατευθυντήριες γραμμές, από τις οποίες η έβδομη («ανάπτυξη του διαλόγου με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο») και η ένατη («Επανεξέταση του Κώδικα Συμπεριφοράς») έχουν ιδιαίτερη σημασία για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η ένταξη του διαλόγου με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση μεγαλύτερου κοινοβουλευτικού ελέγχου της ΕΕ στις εξαγωγές όπλων και θα αυξήσει τη δημοκρατική νομιμότητα του Κώδικα Συμπεριφοράς. Η αναθεώρηση του Κώδικα μπορεί να φέρει σημαντικές βελτιώσεις, αν ληφθούν υπόψη οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αν η αναθεώρηση πραγματοποιηθεί με ευρύ και ανοικτό πνεύμα -με τη συμμετοχή τόσο των

κοινοβουλίων όσο και των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Γενικά, ωστόσο, η ασαφής διατύπωση των αξόνων προτεραιότητας δείχνει ότι τα κράτη μέλη δεν τις έχουν ενστερνιστεί πλήρως.

III. Συστάσεις για αυστηρότερους ελέγχους των εξαγωγών όπλων, νομικώς δεσμευτικές διατάξεις και αύξηση της διαφάνειας

Σε πρόσφατη έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για τις εξαγωγές όπλων¹ από την ΕΕ αναλύονται διάφορες περιπτώσεις στις οποίες νομικά κενά, χορήγηση αδειών μετά από προηγούμενη άρνηση ή ανεπαρκείς διευκρινίσεις είχαν ως αποτέλεσμα την εξαγωγή - συχνά μυστική - από την ΕΕ όπλων, εξαρτημάτων όπλων, αδειών για παραγωγή στο εξωτερικό, ιδιωτικών στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλείας, στρατιωτικού προσωπικού, εμπειρογνωμοσύνης και εκπαίδευσης και εξοπλισμού θανατικής ποινής, βασανιστηρίων και άλλης βάνανσης, απάνθρωπης και εξευτελιστικής συμπεριφοράς σε χώρες που σαφώς δεν πληρούν τα πρότυπα της ΕΕ για τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αειφορική ανάπτυξη. Ιδιαίτερα από την άποψη των γενικών αρχών που διέπουν την εξωτερική πολιτική της ΕΕ, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η πρόληψη των συγκρούσεων και η αειφορική ανάπτυξη, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ένα αυστηρό καθεστώς ελέγχου των εξοπλισμών σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Συνεπώς, απαιτούνται επείγοντως πρόσθετα μέτρα για αυστηρότερους ελέγχους, νομικώς δεσμευτικές διατάξεις και μεγαλύτερη διαφάνεια.

1) Αυστηρότεροι έλεγχοι

Κατ' αρχήν, το Συμβούλιο θα πρέπει να υιοθετήσει την πρόταση της Επιτροπής για την έκδοση εμπορικού κανονισμού που να απαγορεύει πλήρως την εξαγωγή εξοπλισμού βασανιστηρίων και να θεσπίζει αυστηρούς ελέγχους όσον αφορά τον εξοπλισμό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εσωτερική καταστολή. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμφωνήσουν και σε έναν κοινό κατάλογο χωρών που εμπλέκονται σε στρατιωτικές συγκρούσεις, οι εξαγωγές προς τις οποίες θα πρέπει κατ' αρχήν να απαγορεύονται (τεκμαιρόμενη άρνηση). Είναι επίσης αναγκαίο να καταστούν συστηματικότεροι οι φυσικοί έλεγχοι των αποστολών όπλων στα σημεία εισαγωγής, διαμετακόμισης και ελέγχου. Τέλος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ερμηνεύουν τον Κώδικα Συμπεριφοράς κατά τον αυστηρότερο δυνατό τρόπο. Θα πρέπει, ιδιαίτερα, να δέχονται την εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- προϊόντα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για ειρηνικούς όσο και για στρατιωτικούς σκοπούς, όπως τεχνολογία παρακολούθησης και προϊόντα ή εξαρτήματα κατάλληλα για ηλεκτρονικό πόλεμο ή για μη θανατηφόρες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
- είδη που προορίζονται να ενσωματωθούν σε οπλικά υποσυστήματα ή συστήματα στη χώρα εισαγωγής·
- παραγωγή όπλων (ή εξαρτημάτων τους) με άδεια της ΕΕ σε τρίτες χώρες·
- κάθε μορφή μεταφοράς «μεταξύ κυβερνήσεων», ιδιαίτερα όσον αφορά όπλα από περίσσεια παραγωγής·
- στρατιωτικό προσωπικό, προσωπικό ασφαλείας και αστυνομικούς, εμπειρογνωμοσύνη και ιδιωτικές στρατιωτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ασφαλείας·

¹ Διεθνής Αμνηστία: *Undermining Global Security: The European Union's Arms Exports, 2004*

2) Νομικώς δεσμευτικές διατάξεις

Το Κοινοβούλιο έχει ζητήσει επανειλημμένως να αποκτήσει ο Κώδικας νομικώς δεσμευτικό χαρακτήρα και να εναρμονιστεί πλήρως η πολιτική εξαγωγών όπλων των κρατών μελών.

Χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη δυνατότητα μετατροπής του Κώδικα Συμπεριφοράς σε κοινή θέση. Είναι, ωστόσο, δυνατόν να υπάρξουν περαιτέρω σημαντικές βελτιώσεις και επιμέρους ενέργειες, που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη απαριθμήσει στην τελευταία του έκθεση.

- (α) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διεξάγουν αμοιβαίες διαβουλεύσεις σε μεγαλύτερη έκταση πριν από τη λήψη αποφάσεων για άρνηση αδειών ή μεταφορές σε περιοχές όπου υπάρχει πιθανότητα να εκδηλωθεί κρίση. Η στενότερη συνεργασία μεταξύ της ομάδας εργασίας COARM και των διαφόρων περιφερειακών ομάδων εργασίας του Συμβουλίου θα συμβάλει επίσης σε τούτο.
- (β) Μολονότι οι ως τώρα ανταλλαγές πληροφοριών και διαβουλεύσεις έγιναν σε διμερή βάση, υπό την εποπτεία της εκάστοτε προεδρίας του Συμβουλίου, μια περισσότερο πολυμερής προσέγγιση στη διαδικασία διαβούλευσης για τη λήψη αποφάσεων χορήγησης ή άρνησης αδειών θα αποτελούσε σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της εναρμόνισης.
- (γ) Ως περαιτέρω ενδιάμεσο βήμα για να καταστεί ο Κώδικας νομικώς δεσμευτικός, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνιστά σε όλα τα κράτη μέλη να μεταφέρουν τον Κώδικα στην εθνική τους νομοθεσία.

3) Περισσότερη διαφάνεια

Η συμπερίληψη των 10 νέων κρατών μελών έχει καταστήσει την εναρμόνιση των μελλοντικών ετήσιων εκθέσεων πειστικό ζήτημα. Τούτο προσφέρει επίσης της δυνατότητα για ποιοτική βελτίωση των στατιστικών που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει όχι μόνο να παρέχουν πλήρη στοιχεία σύμφωνα με τα συμφωνημένα κριτήρια (βλ. Π.1), αλλά και σχετικά με τα ακόλουθα:

- τύπος όπλου (π.χ. ελικόπτερο ή πολυβόλο), τύπος εξαρτήματος και τύπος προϊόντος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για ειρηνικούς όσο και για πολεμικούς σκοπούς (π.χ. τεχνολογία παρακολούθησης ή συλλογής πληροφοριών) ανά προορισμό·
- ποσότητα (π.χ. αριθμός τυφεκίων, κ.λπ.) ανά προορισμό·
- μεταφορά στρατιωτικού προσωπικού, προσωπικού ασφαλείας και αστυνομικών, εμπειρογνομosύνης και εκπαίδευσης·
- λεπτομερή στοιχεία για τους τελικούς χρήστες ανά προορισμό·
- άτυπες αρνήσεις χορήγησης αδείας εξαγωγής για ορισμένα είδη όπλων, που προηγήθηκαν της επίσημης υποβολής αίτησης για χορήγηση αδείας.

Γενικότερα, περισσότερο εναρμονισμένα στοιχεία αυτού του είδους θα καθιστούσαν την ετήσια έκθεση διαφανέστερη και θα προσέφεραν ένα πολύτιμο μέσο κοινοβουλευτικού ελέγχου και, συνεπώς, δημοκρατικής ευθύνης.

Το ζήτημα της διαμεσολάβησης

Πολλά κράτη της ΕΕ δεν διαθέτουν εθνική νομοθεσία για τη διαμεσολάβηση, και ακόμη και σε χώρες που υπάρχει τέτοια νομοθεσία δεν δίδονται πάντα οι παραβιάσεις των εμπάργκο όπλων από πολίτες της χώρας ή καταχωρημένους σε αυτήν ιδιώτες και φορείς, όταν λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό. Τούτο σημαίνει ότι οι αδίστακτοι διαμεσολαβητές που έχουν εθνικότητα κράτους μέλους της ΕΕ ή διαμένουν στην ΕΕ αρκεί να βγουν από την ΕΕ

για να μπορούν να διαμεσολαβήσουν στην πώληση όπλων κατά παράβαση, π.χ., ενός εμπάργκο του ΟΗΕ, χωρίς να κινδυνεύουν να τους επιβληθούν νομικές κυρώσεις κατά την επιστροφή τους στην ΕΕ. Το πρόβλημα αυτό πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί σοβαρότερα.

IV. Συμπέρασμα

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς της ΕΕ εξελίχθηκε σημαντικά από την έγκρισή του το 1998, και έχουν υλοποιηθεί στο μεταξύ, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, πολλές νέες διατάξεις και διευκρινίσεις, χωρίς ωστόσο να τροποποιηθεί ο Κώδικας. Η αναθεώρηση του Κώδικα το 2004 προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία να σημειωθεί πρόοδος και να υλοποιηθούν πρόσθετα μέτρα, όπως πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Επιπλέον, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αναγνωρίσουν την παγκόσμια διάσταση του προβλήματος των παράνομων εξαγωγών όπλων και θα πρέπει, συνεπώς, να συνεργαστούν με τα κράτη εταίρους τους, κυρίως δε με τις ΗΠΑ, για τη σύναψη μιας νομικώς δεσμευτικής διεθνούς συνθήκης για το εμπόριο όπλων. Βραχυπρόθεσμα και ενόψει της αναθεωρητικής διάσκεψης του ΟΗΕ το 2006, θα πρέπει να προωθήσουν τουλάχιστον αυστηρά διεθνή πρότυπα για τις εξαγωγές όπλων. Τούτο θα περιορίσει την περιφερειακή αστάθεια, το οργανωμένο έγκλημα, τη διεθνή τρομοκρατία και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο, καθιστώντας την Ευρώπη ασφαλέστερο τόπο σε έναν καλύτερο κόσμο.

11.10.2004

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

προς την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με την Πέμπτη Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου δυνάμει της λειτουργικής διάταξης αριθ. 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων (2004/2103(INI))

Συντάκτης γνωμοδότησης: Jacky Henin

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου καλεί την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. εκτιμά ότι ο έλεγχος των εξοπλισμών είναι βασικής σημασίας για την εφαρμογή συνεκτικών πολιτικών που θα επιτύχουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της ειρήνης, της ανάπτυξης, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της Δημοκρατίας·
2. διαπιστώνει μια κάποια πρόοδο στην εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων, αλλά θεωρεί λυπηρό το ότι συνεχίζεται η μαζική προμήθεια ευρωπαϊκών όπλων κατά παράβαση του εν λόγω κώδικα και εύχεται να εγκριθεί ένα ευρωπαϊκό κείμενο που θα καθιστά τον εν λόγω Κώδικα Συμπεριφοράς νομικά δεσμευτικό·
3. διαπιστώνει μια ελαφρά μείωση των εξοπλιστικών δαπανών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα τελευταία έτη, ανησυχεί όμως από το γεγονός ότι η εν λόγω μείωση αντισταθμίζεται και με το παραπάνω από μια αύξηση των εξαγωγών όπλων σε τρίτες χώρες· θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη θα όφειλαν όχι μόνο να εφαρμόζουν τον Κώδικα Συμπεριφοράς αλλά και να συμβάλουν στην μείωση της στρατιωτικοποίησης και των εξοπλιστικών επιπέδων διεθνώς·
4. υποστηρίζει το παλαιότερο αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την έκδοση νομικώς δεσμευτικών διατάξεων και για την πλήρη εναρμόνιση μεσοπρόθεσμα της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των εξαγωγών όπλων, καλεί δε τα κράτη μέλη να προχωρήσουν προς αυτή την κατεύθυνση·

5. εκτιμά ότι πρέπει αντιθέτως να ενθαρρυνθούν η διαφοροποίηση και ο αναπροσανατολισμός της παραγωγής των εξοπλιστικών επιχειρήσεων προς άλλα προϊόντα·
6. εκτιμά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να συνεχίσει να προωθεί την ένταξη και άλλων χωρών, και κυρίως των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ρωσίας, της Ουκρανίας, της Κίνας, στον Κώδικα Συμπεριφοράς για το εμπόριο όπλων, καθώς και τη δέσμευσή τους για τον περιορισμό των εξοπλιστικών δαπανών και των εξαγωγών όπλων·
7. τονίζει τη σημασία της έρευνας σε ό,τι αφορά την εφαρμογή νόμιμης επιτήρησης και ελέγχου στην ηλεκτρονική μεταφορά γνώσεων, λογισμικού και τεχνολογίας που σχετίζονται με προϊόντα υπαγόμενα στον κοινοτικό πίνακα προϊόντων για τα οποία απαιτείται άδεια εξαγωγής·
8. εκτιμά ότι, για την καταπολέμηση των παράνομων αγοραπωλησιών όπλων και προκειμένου να μην καταλήγουν τα όπλα στα χέρια μη εγκεκριμένων τελικών παραληπτών, θα πρέπει να ενισχυθούν οι έλεγχοι στα φορτία των πλοίων, και οι έλεγχοι σε ό,τι αφορά τους τελικούς παραλήπτες των όπλων, τους υπόλοιπους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και εξοπλισμούς ασφαλείας, τα προϊόντα που παράγονται με ειδική έγκριση και τις μεσιτείες· ζητεί ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τους τελικούς χρήστες, να συμπεριλαμβάνεται μια ρήτρα μη κακής χρήσης στα πιστοποιητικά τελικού χρήστη όπου θα δηλώνεται ότι το υλικό δεν θα χρησιμοποιηθεί για απαγορευμένους σκοπούς·
9. στηρίζει την έκκληση προς τα κράτη μέλη να εξετάσουν για άλλη μια φορά τη δυνατότητα θέσπισης ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης και προτείνει να εξετασθεί ακόμη και η δυνατότητα ίδρυσης ενός ευρωπαϊκού οργανισμού ελέγχου των εξαγωγών όπλων·
10. ζητεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ποινικές κυρώσεις για όσες παραβιάσεις διαπράττονται, οπουδήποτε, από Ευρωπαίους μεσάζοντες ή από μεσάζοντες ή επιχειρήσεις που έχουν καταχωρηθεί εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που παραβιάζουν τα εμπάργκο όπλων που αποφασίζονται από τον ΟΗΕ, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΑΣΕ ή από κάποιο κράτος μέλος·
11. ζητεί να θεσπιστεί σε όλη την ΕΕ ειδικός φόρος επί του εμπορίου όπλων, η δε ΕΕ να εφαρμόσει μια ενεργό διπλωματία για να επιβληθεί ο φόρος αυτός διεθνώς, όπως έχουν προτείνει τόσο η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ όσο και οι Πρόεδροι της Βραζιλίας, της Χιλής και της Γαλλίας και ο Πρωθυπουργός της Ισπανίας· το προϊόν του φόρου αυτού θα καταβάλλεται σε ταμεία υπέρ των θυμάτων των ενόπλων διενέξεων ειδικά αλλά και γενικότερα υπέρ της μείωσης της φτώχειας·
12. καλεί τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν για την έκδοση ενός καταλόγου των χωρών που εμπλέκονται σε ένοπλες διενέξεις και προς τις οποίες θα πρέπει να απαγορεύονται κατ' αρχήν οι εξαγωγές όπλων, βάσει των εκθέσεων και συστάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ σχετικά με μηχανισμούς ελέγχου των εμπάργκο όπλων·
13. καλεί τα κράτη μέλη να ξεκινήσουν μελέτες σαν κι αυτές που έγιναν για το κριτήριο 8, για τον τρόπο εφαρμογής των υπολοίπων 7 κριτηρίων·

14. ζητεί να επεκταθεί, σε εύθετο χρόνο, η τράπεζα δεδομένων με τις αρνήσεις κοινοποίησης στη Γραμματεία του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, ώστε να περιληφθούν οι πληροφορίες για τις διαβουλεύσεις που διεξάγονται βάσει του Κώδικα Συμπεριφοράς και οι πληροφορίες για τους τελικούς εκείνους χρήστες που είναι γνωστοί ή ύποπτοι για επανεξαγωγή, εκτροπή ή κακή χρήση όπλων ή άλλων ελεγχόμενων προϊόντων·
15. καλεί τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τα κριτήρια εξαγωγών του Κώδικα Συμπεριφοράς κατά τρόπον ώστε να βελτιωθεί η σαφήνειά τους και να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής τους και να απηχούν πλήρως τις ευθύνες που τα κράτη φέρουν βάσει του διεθνούς δικαίου·

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Η Πέμπτη Ετήσια Έκθεση Συμβουλίου δυνάμει της λειτουργικής διάταξης αριθ. 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων
Αριθμός διαδικασίας	2004/2103(INI)
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας	AFET
Ενισχυμένη συνεργασία	—
Συντάκτης(κτρια) γνωμοδότησης Ημερομηνία ορισμού	Jacky Henin 14.9.2004
Εξέταση στην επιτροπή	30.9.2004 11.10.2004
Ημερομηνία έγκρισης των προτάσεων	11.10.2004
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	υπέρ: 22 κατά: 0 αποχές: 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Enrique Barón Crespo, Daniel Caspary, Françoise Castex, Jean-Marie Cavada, Giulietto Chiesa, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Jacky Henin, Erika Mann, Helmuth Markov, Javier Moreno Sánchez, Pasqualina Napoletano, Γεώργιος Παπαστάμκος, Peter Šťastný, Johan Van Hecke, Zbigniew Francisek Zaleski
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Margrietus J. van den Berg, Reimer Böge, Danutė Budreikaitė, Harlem Désir, Maria Martens
Αναπληρωτές (άρθρο 178, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Carl Schlyter

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Η Πέμπτη Ετήσια Έκθεση Συμβουλίου δυνάμει της λειτουργικής διάταξης αριθ. 8 του Κώδικα Συμπεριφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εξαγωγές όπλων		
Αριθμός διαδικασίας	2004/2103(INI)		
Νομική βάση	Άρθρο 45 του Κανονισμού		
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	AFET 14.10.2004		
Γνωμοδοτική(ές) επιτροπή (ές) Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	INTA 14.10.04		
Αποφάσισε να μη γνωμοδοτήσει Ημερομ. της απόφασης			
Ενισχυμένη συνεργασία Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια			
Πρόταση (εις) ψηφίσματος που επισυνάπτονται στην έκθεση			
Εισηγητής(ές) Ημερομηνία έγκρισης	Raül Romeva Rueda 13.9.2004		
Εισηγητής (ές) που αντικαταστάθηκε (αν)			
Συζήτηση στην επιτροπή	1.9.04	22.9.04	11.10.04
Ημερομηνία έγκρισης	12.10.2004		
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	υπέρ: 57 κατά: 4 αποχές: 3		
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Elmar Brok, Toomas Hendrik Ilves, Geoffrey Van Orden, Vittorio Emanuele Agnoletto, Angelika Beer, Παναγιώτης Μπεγλίτης, Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Simon Coveney, Ryszard Czarnecki, Massimo D'Alema, Véronique De Keyser, Γιώργος Δημητρακόπουλος, Anna Elzbieta Fotyga, Maciej Marian Giertych, Ana Maria R.M. Gomes, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Γεώργιος Καρατζαφέρης, Ιωάννης Κασουλίδης, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Armin Laschet, Edward H.C. McMillan-Scott, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols i Germà, Cem Özdemir, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Poul Nyrup Rasmussen, Raül Romeva Rueda, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, Marek Maciej Siwiec, István Szent-Iványi, Konrad Krzysztof Szymański, Charles Tannock, Jan Marinus Wiersma, Karl von Wogau, Francis Wurtz		
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Laima Liucija Andrikienė, Irena Belohorská, Árpád Duka-Zólyomi, Carlo Fatuzzo, Michael Gahler, Anneli Jäätteenmäki, Glenys Kinnock, Jaromír Kohlíček, Miguel Angel Martínez Martínez, Pasqualina Napoletano, Borut Pahor, Józef Pinior, Rihards Pīks, Luís Queiró, Mechtilde Rothe, Aloyzas Sakalas, Pierre Schapira, Inger Segelström, Jean Spautz, Marcello Vernola		
Αναπληρωτές (άρθρο 178, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία			

Ημερομηνία κατάθεσης – Α6	19.10.0000	A6-0022/2004
Παρατηρήσεις	...	